

3 oktyabr / 2017

Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev

XORTDANIN CƏHƏNNƏM MƏKTUBLARI

MÜQƏDDİMƏ

(əvvəli ötən saylarımızda)

Niyyətimi açıb mirzəyə söylədim. Mirzə şəhadət barmağını alına qoyub dərin fikrə getdi. Sonra dedi:

- Bu gecə burada yatarsınız, axşamın xeyrindən isə sabahın şerri.
- Səhər kitabları töküb dürüst baxaram, ümidi varam əlac tapıla. Çay içib, bir qədər o yan-bu yandan söhbət elədik. Mən xəbər aldım:
- Mirzə, siz çoxdanmı Qarabağdasınız?

(Ardı 5-ci səhifədə)

(avvalı 1-ci sahitedə)

- Belli, men anadan burada olmuşam; ancaq Tabrizdan gələmdir. O sebəbdən bize Tabriz deyir. Eto ki Məhammed şah vəfat etdi, İranın qanununu binaon; texti-sallonet nəbüssültənə fərمانfarnmayı; məməkəti; Azərbaycan pavvadı Bohman Mirzəyə keçdi. Bohman Mirzə atasını vafatdan xəbərdar olub, təntənə ilə Tabrizdən çıxıb Tehranə tərafə rovan olub. Tabrizdə Tehranin arasında xəbor gəldi ki, Nasreddin Mirzə texti-sallonet qəşə edib, çoxun da tamamilə onun tərafına keçibdir. Nasreddin Mirzə amır verildi ki, Bohman Mirzəni tutub ola bilər. Onun huzuruna gətirilər və onun gözərini qıxardacağına and içəbdür. Bohman Mirzə əhvalatı eşqist usfuna gələn adamlardan neçə nəfər və müqəbbərlərinin qəzəbi, qalanlarınlı da la qayıtları üzündə Rusiya tərafə əvvirdi. Neçə vaxt at sərəndən sonra yetidi "Fifilborga" və bırası getdi İmperator Birinci Nikolayın yanına. Nikolay onu rəmət etməbbətən qəbul etdi, onun hemisəlik Rusiyada sakın olmağında icazə verdii və hər bir ilə ona otuz altı min rüblə maaş təyin etdi. Rusiya şəhərlərinən birincisi dözi üçün məskən intixab etməsi tökfə etdi. Hazırkı vələ nevəb və Suşə şəhərinən məskən qəbul edib döyməye başlayacaqam. Səbab dərmani özündən görüb Tiflis apara bilərsiniz və orada axund Ağ Mollanın töhfə-təriyəsində istemə etmeye meşğul olarsınız. Tamam on gündən sonra özünü basqa bir ələmdə görəcəksiniz - cəhənnəmən alemində.

Men mirzədən xəber aldım:

- Cənab mirzə, buyurun görüm, men cəhənnəmən qalmış neçə gün müyəssər olacaq?

Buruydu:

- Hərcadının ləsiri qırıq gün olar. Qırıq gündən sonra yaşlı özünüzə hamar yətidiyiniz tərəfə gərərsiniz. Ancaq cəhənnəmin hər gün döyünləri.

- Canab mirzə, sizin heqqi-zəhmətiniz ne qədər olacaq?

- Yətmiş yeddi manat yətmiş yeddi qəpik. Əlavə əzəmənlik səbətən qırıq günənən tərəfə gərərsiniz. Hər gün döyünləri.

- Şəhəri bir qədər dolanıb, saat on ikidə azan səslidim, bir qoca kişi mökrəh səsle azan oxuyurdu. Monzila qayıdış Mirzə Qoşunluyu bu səslərdir:

- Siz aecəb səbhükümlü imişsiniz!

- Belli, adatim belədir, - dedim. - Bahalənki Tiflisdə saat ondan qabaq gözərim açılmaz.

Mirzə dedi:

- Cox gözəl adatdır. Əbu Əli Sınanın büründüyüne görə, sühbət tez duran adəmin cənafı olar.

- Düz buyurubdur. Belədir ki var.

Çeydan sonra mirzə buyurdu:

- Yaşın dincinləri dürüsətətlişsiz. İndi sizin məqsədinizdən səbhət etə bilərik. Siz yətəndən sonra man gedib "Təmənbil-qatlin" kitabını qapı mütəlae edim. Bu kitabda cəhənnəmin tarifi və təsviri mükməmməl surətdə olunubdur. Kitabın otuz yedinci sahifəsinin yedinci sətrində yazılıdır: hər bir kəs qəblelmət cəhənnəmi görə bilməz. Fəqət bir nəfər adan ilən ilə (bu sənəti göstərir) filan aynı filan günündə (haman günü göstərir) adı "7" herfi ilə başlanan bir şəhərden, adı "Q" herfi ilə başlanan şəhəre, adı "Q" ilə başlanan müləddəs bir şəxsin yanına gelib, ondan cəhənnəmi gedib seyhat etmek üçün eləcə istəyacıkdır. Məqsədindən dənəll olacaqdır; cünlü cami müşküllerinə slaci o şəxşa və onun alını keçmiş "Cameül-davat" kitabında olacaqdır. O kitabın yətmiş yedinci sahifəsində yazılımış "nəxa" o şəxsin müvəddəti olaraq olub cəhənnəmə get-

meyinə sebəb olacaq. İndi, ağa can, o nüsxə budur: 1. Rübbisus - on misqal, 2. Əfşyun - on misqal, 3. Əfrayun - beş misqal, 4. Tiryak - dörd misqal, 5. Zəfaran - beş misqal, 6. Aqarqara - beş misqal, 7. Zəncəffil - beş misqal, 8. Filifi-hindi - üç misqal, 9. Əsəl - beş-qadri-kifaya.

Bu dərmanı on gün istemə

edəndən sonra qəbz-i-ruh olub, gedib cəhan-nəmi seyahət edə bilərsiniz.

- Üç manatın orun meşəti neçə keçir?

- Maas işgəzən yəfərlərdir.

- Maas çox deyil, mövqüfatdan ayda onun üç manatı mövqəbicidir.

- Üç manatın orun meşəti neçə keçir?

- Həmçinin özgər medaxıl yəfərlərdir. Birinci medaxıl hamamlardandır. Biziñ hamamları silzinkillərə oxşarır.

- Men istiməm, sizin həmamlarda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Onun altında da cımon yəcin pak olmayıcaq.

Bizim hamamlarımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Onun altında da cımon yəcin pak olmayıcaq.

Bizim hamamlarımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Onun altında da cımon yəcin pak olmayıcaq.

Bizim hamamlarımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Onun altında da cımon yəcin pak olmayıcaq.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Onun altında da cımon yəcin pak olmayıcaq.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur. Diverlarda samovar qurmasına oxşar bir şey cobyudur.

Bizim hamamımızın Iran qaydası böyük hovuzları var ki, adına xəzino deyirlər. Hər müsəlman hamamda qış üçün hovuz yoxdur.